תנ״ך · ראשונים · בעל הטורים · תורה

בעל הטורים על בראשית

רבנו יעקב ב"ר אשר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בעל הטורים על בראשית

רבנו יעקב ב"ר אשר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בעל-הטורים-על-בראשית/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פסוק א 4
פסוק ב 4
פרק טז 4
פסוק ח 4
פרק לח 4
פסוק טו 4
פרק מד 5
פסוק יח 5
פרק מט 5
פסוק א 5

פרק א

פסוק א

בראשית ברא. בגימטריא בראש השנה נברא (העולם), בראשית נוטריקון בראשונה ראה אלהים שיקבלו ישראל תורה.

בראשית ברא אלהים ס"ת אמת מלמד שברא העולם באמת כמו שנאמר ראש דברך אמת וכן יש הרבה פסוקים ס"ת אמת:

פסוק ב

"תֹהוּ וָבֹהוּ" – ב'. הכא, ואידך: "רָאִיתִי אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה תֹהוּ וָבֹהוּ" (ירמיהו ד כג). מלמד שצפה הקב"ה בבריאת העולם בחורבן הבית, שנחרב בשנת תה"ן, שהרי הבית הראשון עמד ת"י שנה, ונחרב בשנת תי"א. ובית שני עמד כמנין הית"ה, וזהו "וְהָאָרֶץ הָיְתָה". ואחר כך "וְחֹשֶׁךְ", רמז לגלויות. וכן דורש בבראשית רבה. דבר אחר: "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ" – בגימטריא "אלפים שנה בלי תורה".

"וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת" – בגימטריא: "זו (היא) רוחו של מלך המשיח".

"וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם" – ב' במסורת. הכא, ואידך: "וְחֹשֶׁךְ אֵי זֶה מְקֹמוֹ" (איוב לח יט). זה הוא שאמרו (חגיגה יא ב), שאין לשאול: "מה לפנים? מה לאחור?" "וְחֹשֶׁךְ אֵי זֶה מְקֹמוֹ", פירוש, שאין לשאול אי זה היה מקום החושך תחילה.

"וְרוּחַ אֱלֹהִים" – ב' דסמיכי. הכא, ואידך: "וְרוּחַ אֱלֹהִים לָבְשָׁה אֶת זְכַרְיָה" (דברי הימים ב כד כ). קרי ביה הכא נמי: "וְרוּחַ אֱלֹהִים לָבְשָׁה". פירוש, שעל ידי לבושו אמר "וַיְהִי אוֹר", דכתיב בתריה: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר". וזה הוא שדרשו רז"ל (ב"ר פרשה ג): ממעטה לבושו נבראת האורה.

פרק טז

פסוק ח

ח בורחת. ב' במסורת הכא מפני שרי גברתי אנכי בורחת. ואידך מקול פרש ורומה קשת בורחת כל העיר (ירמיה ד כט). לומר מפני ששרה הבריחה את ישמעאל לפיכך ברחו ישראל מפניו, כי רומה קשת הוא ישמעאל, כדכתיב ביה (להלן כא כ) רובה קשת:

פרק לח

פסוק טו

פרק לח, טו

ויחשבה. ג' במסורה. הכא. ואידך: בפרשת לך לך (לעיל טו, ו) ויחשבה לו צדקה. ואידך: ויחשבה עלי לשכורה (ש"א א, יג):
לזונה. ב' במסורה. ויחשבה לזונה. איכה היתה לזונה (ישעיה א, כא). מה תמר בבזיון ולבסוף בכבוד אף ירושלים סופה בכבוד, כדכתיב (זכריה ב, ט) ולכבוד אהיה בתוכה. וזהו זאת קומתך דמתה לתמר (שה"ש ז, ח).

פרק מד

פסוק יח

ויגש אליו יהודה: ס"ת שוא. שאמר לו אני שוה לך שכמו שאתה מלך גם אני מלך. ועל זה דורש במדרש (בראשית רבה צ"ג, ב') כי הנה המלכים נועדו (תהילים מ"ח, ה'):

פרק מט

פסוק א

ויקרא יעקב אל בניו: שביקש לגלות להם הקץ ונסתם ממנו (פסחים נו.). אמר יעקב שמא יש בכם חטא. אמרו לו תדקדק בשמותנו ולא תמצא בהם אותיות חט. ואמר להם קם אין בהם אותיות קץ (עיין ירושלמי יומא ס"פ ז', בבלי שם עג:).